Graad 1

'n Grootboek met kort stories

AFRIKAANS

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Boek 3

Stories in hierdie boek:

1 Jorrie die lorrie 1

2 Ons kuier op die plaas 10

3 'n Vrolike verjaarsdag-partytjie 15

4 Ons bak vir Lebo 'n koek 20

Hoe om hierdie Grootboek te gebruik:

U as onderwyser moet u voorberei om hierdie Grootboek tydens 'n gedeelde leesaktiwiteit aan die leerders bekend te stel. Gewoonlik werk die onderwyser tydens sulke aktiwiteite met die hele klas, maar indien u klas te groot is, behoort u eerder met 'n groep of 'n deel van die klas te werk. Maak seker dat al die leerders die Grootboek kan sien, sodat hulle die teks self sal kan lees.Tydens gedeelde leessessies leer die leerders hoe om:

- 'n boek te hanteer
- 'n boek vas te hou
- die bladsye om te blaai

Daarby word basiese begrippe - omslag, voorkant, agterkant en titel - vasgelê.

Die leesproses word ook gemodelleer, en die vaardighede wat die KABV voorskryf, word ontwikkel. Dit behels die volgende:

- die ontwikkeling van luister- en praatvaardighede
- die ontwikkeling van ontluikende leesvaardighede
- die ontwikkeling van dink- en redeneervaardighede deur die beantwoording van vrae oor die storie
- die ontwikkeling van skryfvaardighede deurdat gedeelde lees tot gedeelde skryf lei

Voorbereiding vir 'n gedeelde leessessie

- Maak seker dat al die leerders die boek kan sien. Indien u klas groot is, werk eerder met 'n kleiner groepie.
- Maak indien moontlik 'n boekstander, sodat u die boek nie hoef vas te hou terwyl u lees nie. (Kyk instruksies op die agterste buite-omslag.)
- Hou 'n liniaal of wyser byderhand, sodat woorde tydens lees gevolg sal kan word.
- Plak plakkertjies by woorde wat u wil uitlig, of gebruik 'n "towervenster". (Gebruik 'n reghoekige stuk papier en knip 'n kleiner reghoek in die middel uit om 'n raam te vorm. Plaas dit tydens die leessessie oor die teks sodat slegs een woord sigbaar is.)

Die eerste gedeelde leessessie

Die eerste sessie fokus op genot en 'n eerste "kyk" na die teks, terwyl die leerders 'n persoonlike reaksie op die teks toon.

- Blaai die storie wat gelees gaan word deur. Praat oor die illustrasies.
- Vra leerders om die storie op grond van die titel en die prente te voorspel.
- Stel nuwe of moeilike woorde bekend voordat die storie gelees word.
- Gebruik woordkaarte om nuwe woorde bekend te stel.
- Maak seker dat u gevoelvol lees, en varieer u stemtoon en tempo.
- Gebruik ook verskillende gebare en gesigsuitdrukkings.
- Gebruik 'n wyser of liniaal om woorde uit te wys terwyl u lees, sodat die leerders sien waar gelees word en die klanke met die simbole op die bladsy vereenselwig. Dit sal hulle ook help om die leesproses van links na regs en van bo na onder waar te neem.
- Stel boekterme soos "woord", "sin", "bladsy", "outeur", "titel" ensovoorts bekend.
- Moedig leerders aan om aan die storie deel te neem deur sekere frases hardop saam te sê (bv. "Hardloop maar so vinnig jy kan. Jy sal my nie vang nie, want ek's die gemmerbroodman!").

Die tweede gedeelde leessessie

- Verskuif die fokus na groter leesbetrokkenheid saam met die onderwyser en na die besprekings wat plaasvind.
- Bevorder woordeskat, begrip, dekoderingsvaardighede en teksstrukture (taal, leestekens, ensovoorts).
- Stel die kenmerke van die spesifieke teks (toneelstuk, niefiksie, fiksie, gedig) aan die leerders bekend.

Die derde gedeelde leessessie

- Die leerders behoort die teks nou self te lees en by mondelinge, praktiese en geskrewe aktiwiteite wat op die teks gebaseer is, betrokke te raak.
- Waar moontlik behoort die gedeelde lees te lei tot gedeelde skryf, waarby u modelleer hoe om teks te skryf en die leerders dit dan probeer doen, terwyl u as fasiliteerder optree. Hierdie modellering van die skryfproses berei die leerders voor om hulle eie skryftake aan te pak.

1 Jorrie die lorrie

Jorrie is 'n klein geel wiplorrie. Elke dag wens hy dat hy groter was.

Eendag sit Jorrie en kyk hoe 'n vinnige, blou trein verbyry.

"Ek wens ek was 'n vinnige, blou trein," sê Jorrie vir homself.

Toe sien Jorrie 'n groot, oranje bus.

"Ek wens ek was 'n groot, oranje bus," sê hy.

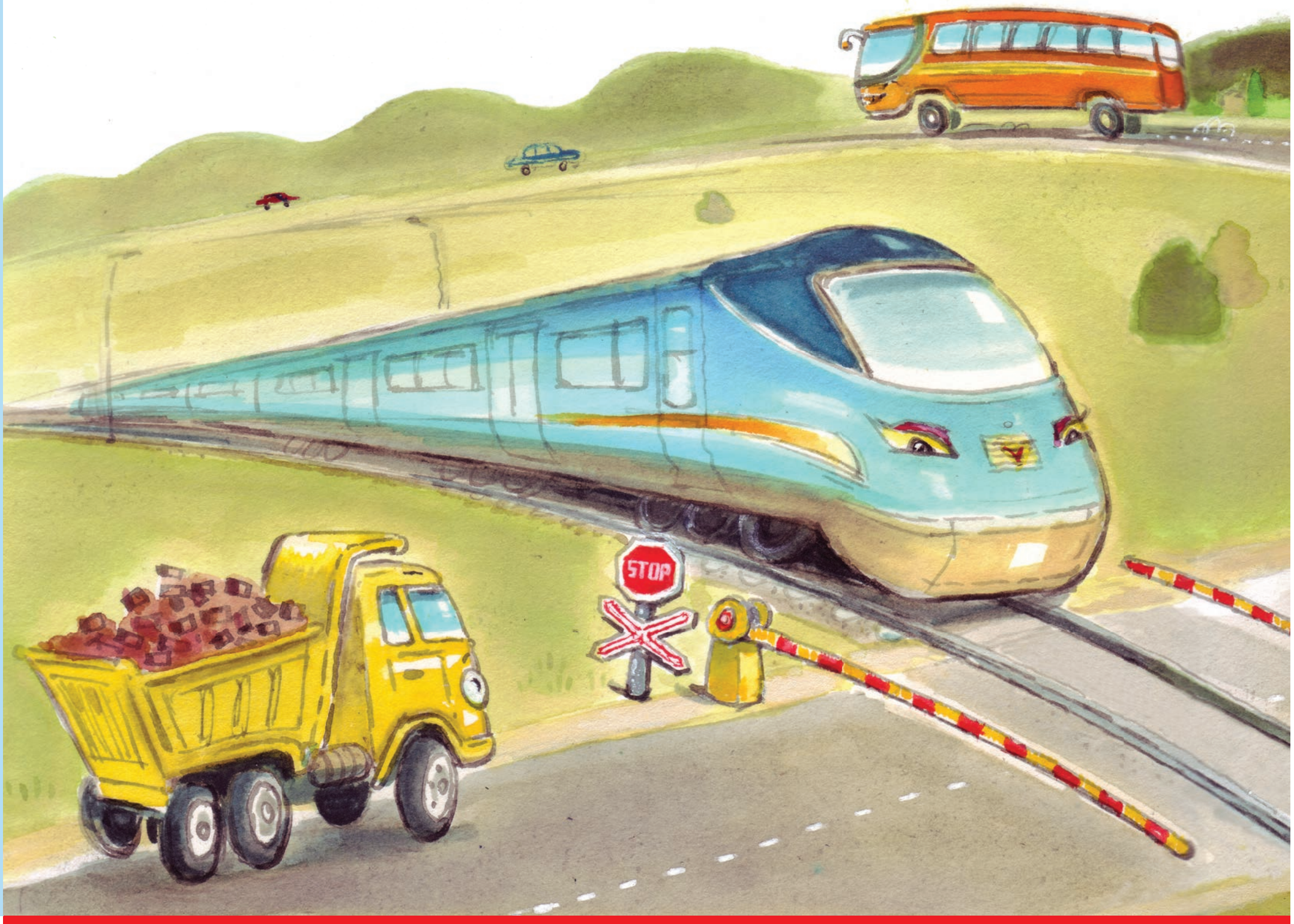

Later sien Jorrie 'n groot, blink, wit vliegtuig wat hoog in die lug vlieg. "Ek wens ek was 'n groot, blink, wit vliegtuig," sê hy.

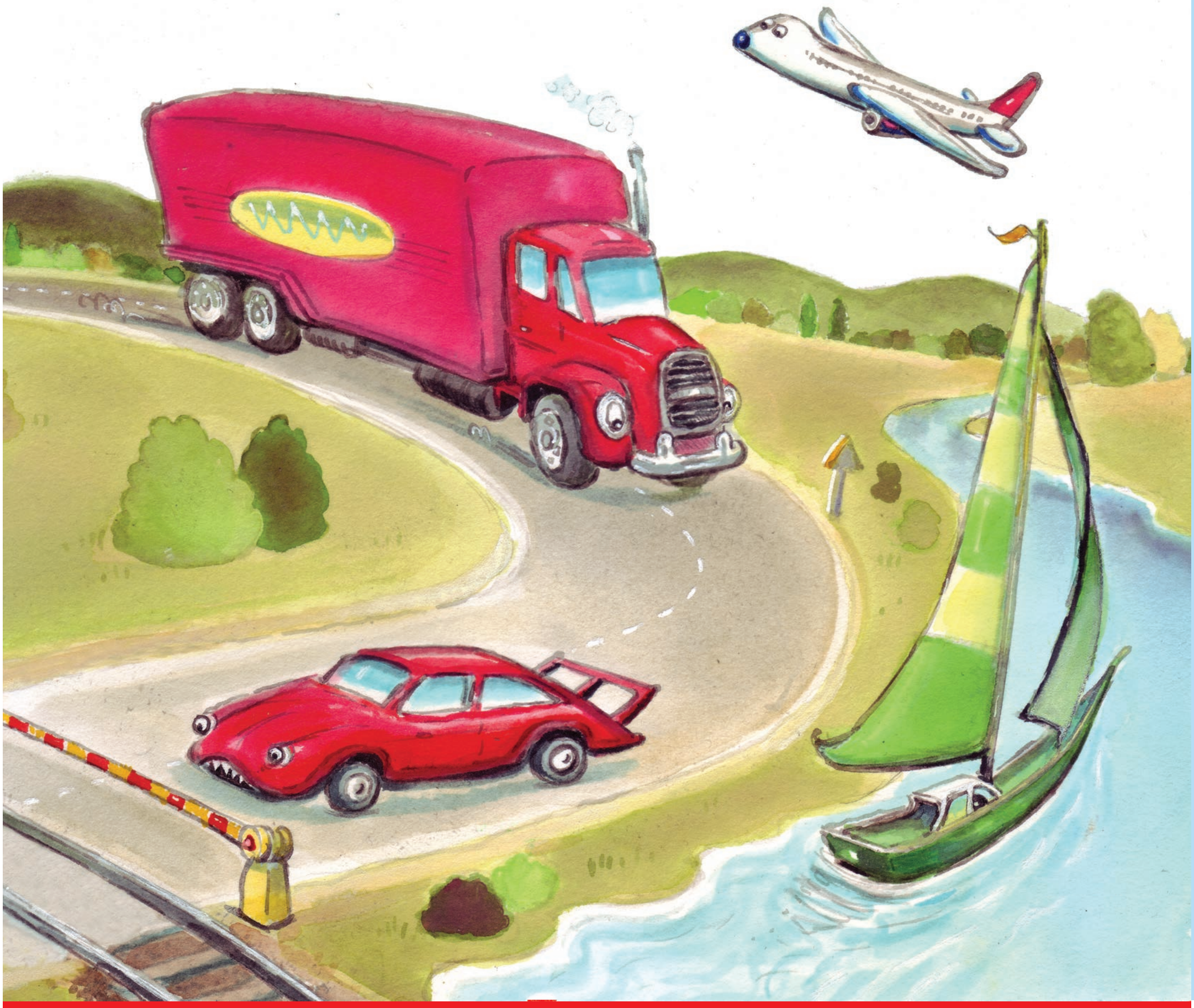

Die volgende dag sien Jorrie 'n groot, rooi lorrie op die pad.

"Ag, ek wens ek was 'n groot, rooi lorrie," sug hy.

Daardie middag, toe Jorrie by die rivier sit en rus, sien hy 'n heldergroen boot verbyvaar.

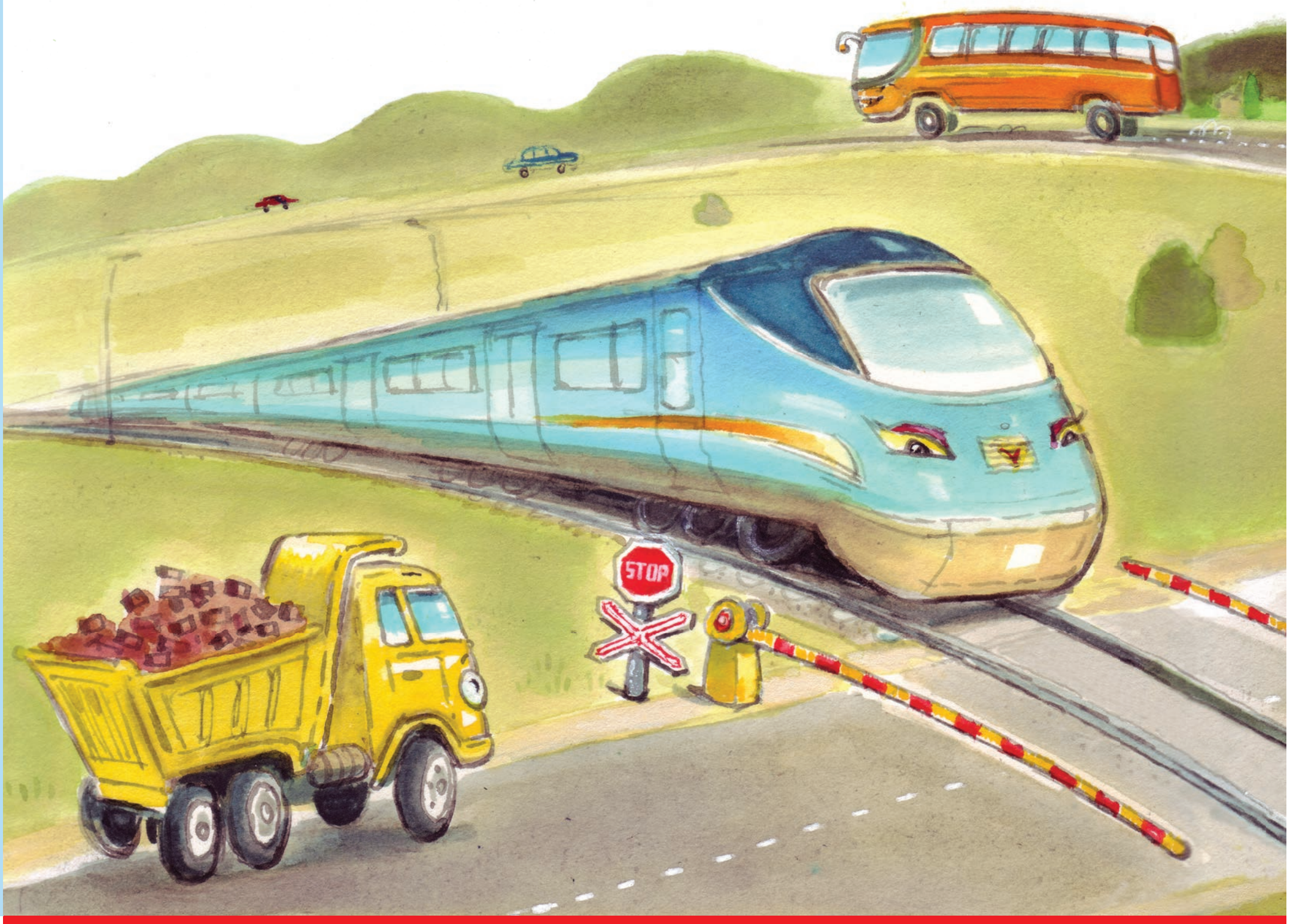

"Ek wens ek was 'n heldergroen boot," sê hy hartseer vir homself.
Kort daarná sien Jorrie 'n vinnige, rooi sportmotor.

"Ek wens ek was so vinnig soos daardie rooi sportmotor!" roep hy uit.

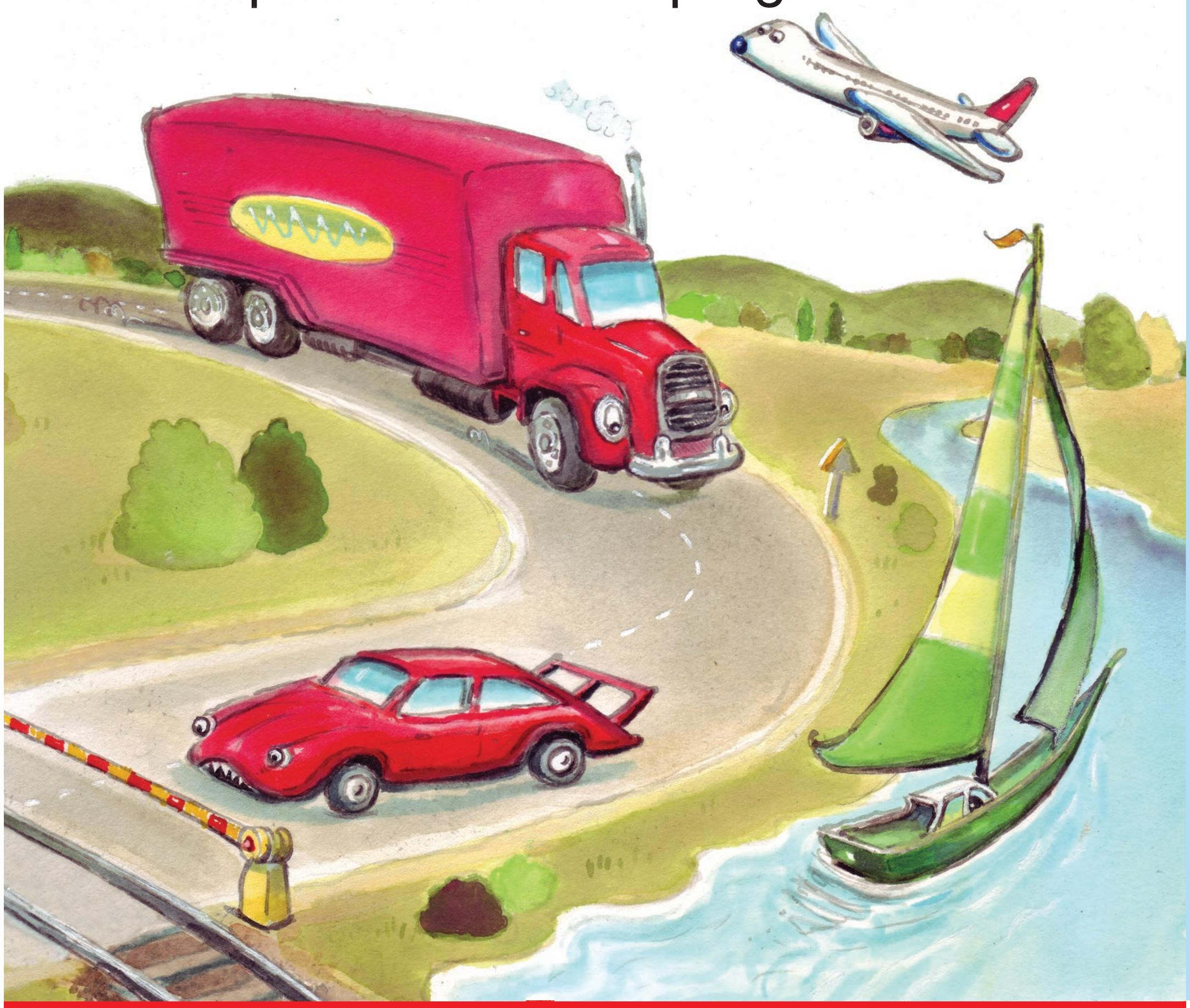

Op daardie oomblik sien Jorrie hoe 'n seuntjie in die rivier inval.

"Help!" roep die seun. "Wie sal my kom help?"

"Nie ek nie," sê die trein. "Ek kan nie stilhou nie."

"Nie ek nie," sê die bus. "Ek kan net by bushaltes stilhou."

"Nie ons nie," sê die lorrie en die sportmotor. "Ons kan nie in die water ingaan nie."

"Nie ek nie," sê die vliegtuig. "Ek vlieg te hoog."

"Nie ek nie," sê die boot. "Die wind waai te sterk. Ek kan nie omdraai nie."

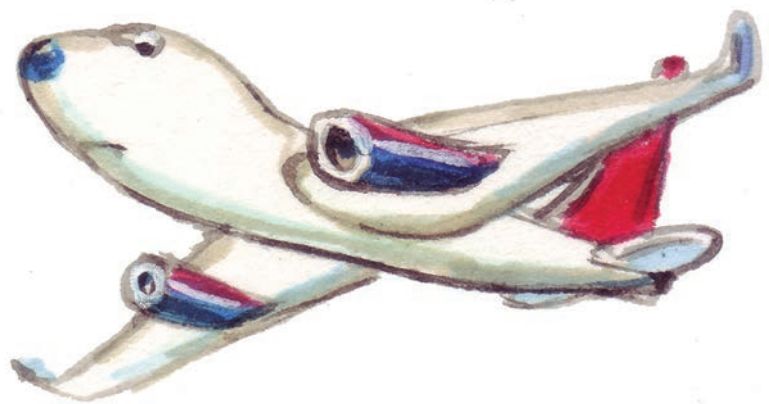

"Ek sal jou help!" roep Jorrie dapper uit.

Hy stort gou al die klippe in sy wipbak op die grond uit. Toe laat hy sy wipbak in die water sak, sodat die seun kan inklim.

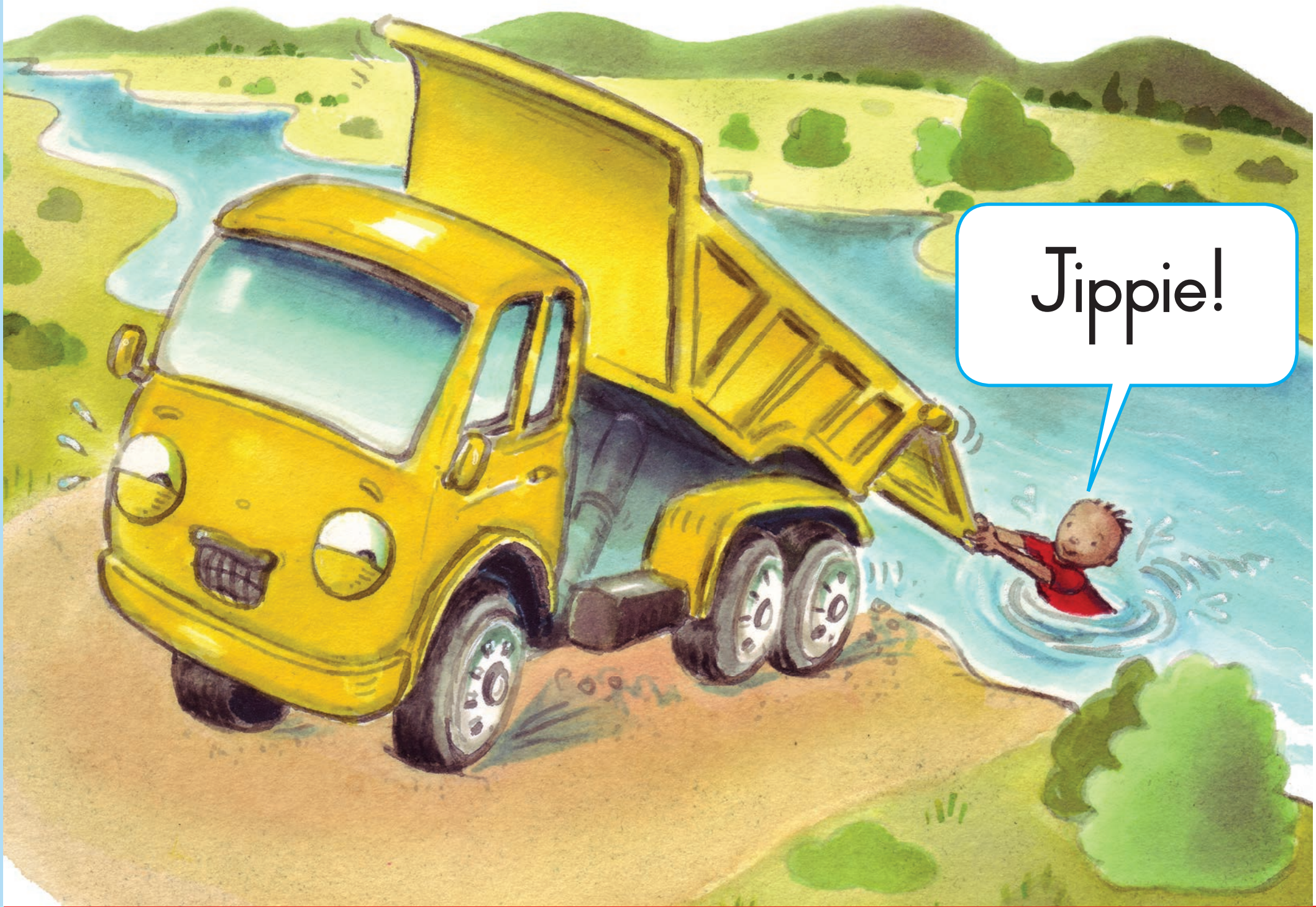

"Jippie!" roep die seun. "Ek is veilig!
Baie dankie, dapper klein lorrie!"

Jy hoef nie groot te wees om dapper te wees nie.

2 Ons kuier op die plaas

Ons gaan almal plaas toe. Wat sien ons daar?

Ek sien 'n groot, rooi trekker.

Ek sien groen mielies.

Ek sien baie diere.

Ek sien Ben, die snaakse hond.

Ek sien 'n lammetjie wat lekker sag voel.

Ek sien 'n varkie wat eet.

Ek sien vir André, Bongi, Anita, Jabu en Jan.

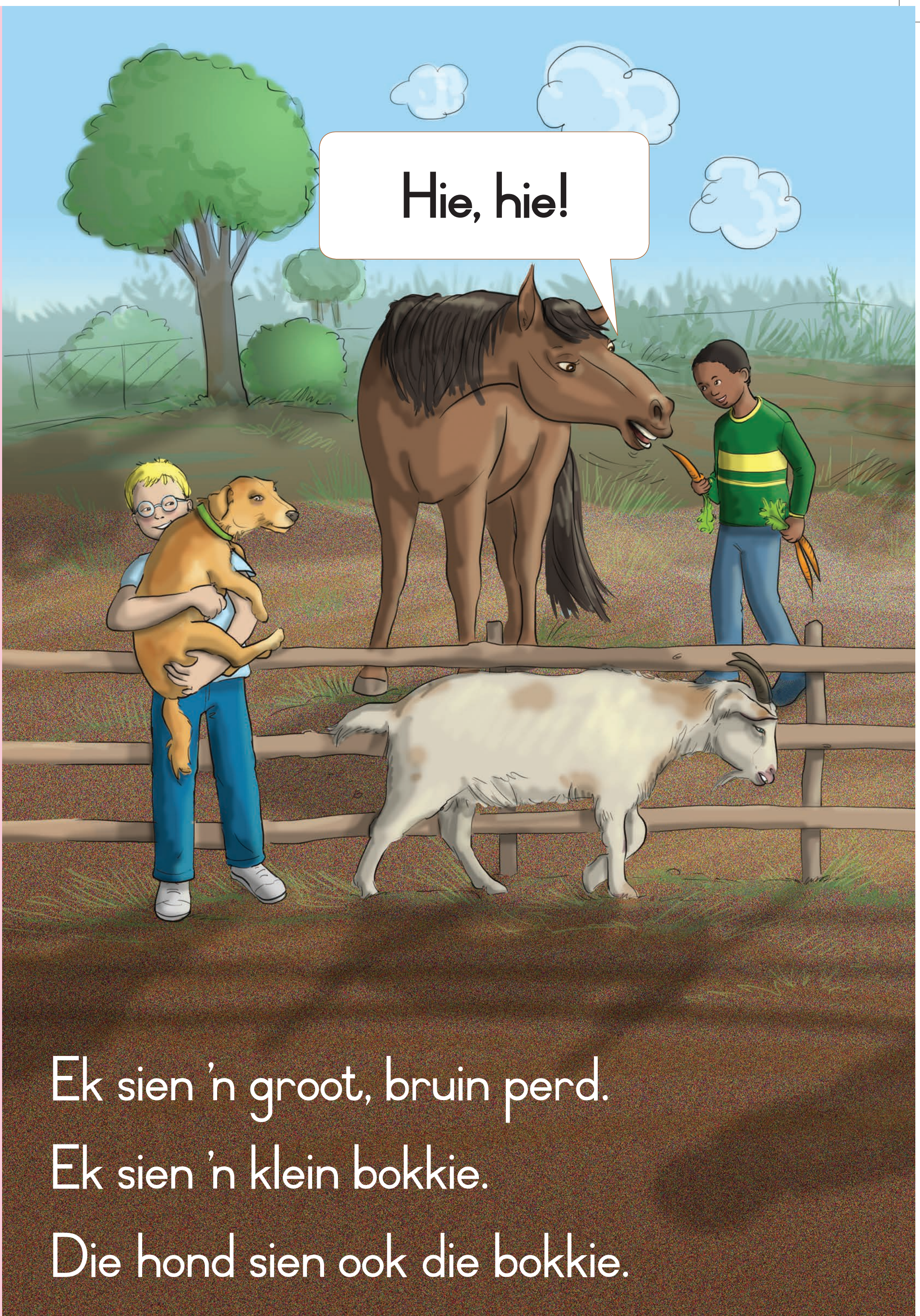

Ek sien 'n groot, bruin perd.

Ek sien 'n klein bokkie.

Die hond sien ook die bokkie.

Ek sien 'n groot, bruin koei.
Die koei gee vir ons melk
om te drink.

Ek sien 'n paar kuikens.
Kyk al die eiers!

Liesel het verdwaal. Sy sien niks nie!

Wie sal vir Liesel kry?

Ben die hond kom haal Liesel in die mielieland.

3 'n Vrolike verjaarsdagpartytjie

Jaco verjaar vandag.

Jaco is sewe jaar oud.

Jaco se maats trek mooi aan vir sy partytjie.

Anita trek soos 'n hasie aan.

Watse geskenk bring sy?

Jabu trek soos Spiderman aan.

Watse geskenk bring hy?

Mike trek soos Superman aan.

Watse geskenk bring hy?

Lulu trek soos 'n feetjie aan.

Watse geskenk bring sy?

Jan en Pam trek soos 'n kat en 'n muis aan.

Watse geskenke bring hulle?

Ben die hond kom ook partytjie toe.

Watse geskenk bring hy?

Kom ons sing almal "Veels geluk liewe maatjie". Dan kan ons kyk watse geskenke almal gebring het. Watse geskenke het Jaco gekry?

4 Ons bak vir Lebo 'n koek

Dit is Lebo se verjaarsdag.

Kom ons bak 'n koek.

Ons het eiers, botter, koekmeel en suiker nodig.

Meng, meng, meng!

Jan sit die koek in die warm oond.

Wag, wag, wag!

Almal help om die koek te versier.

Meng, meng, meng!

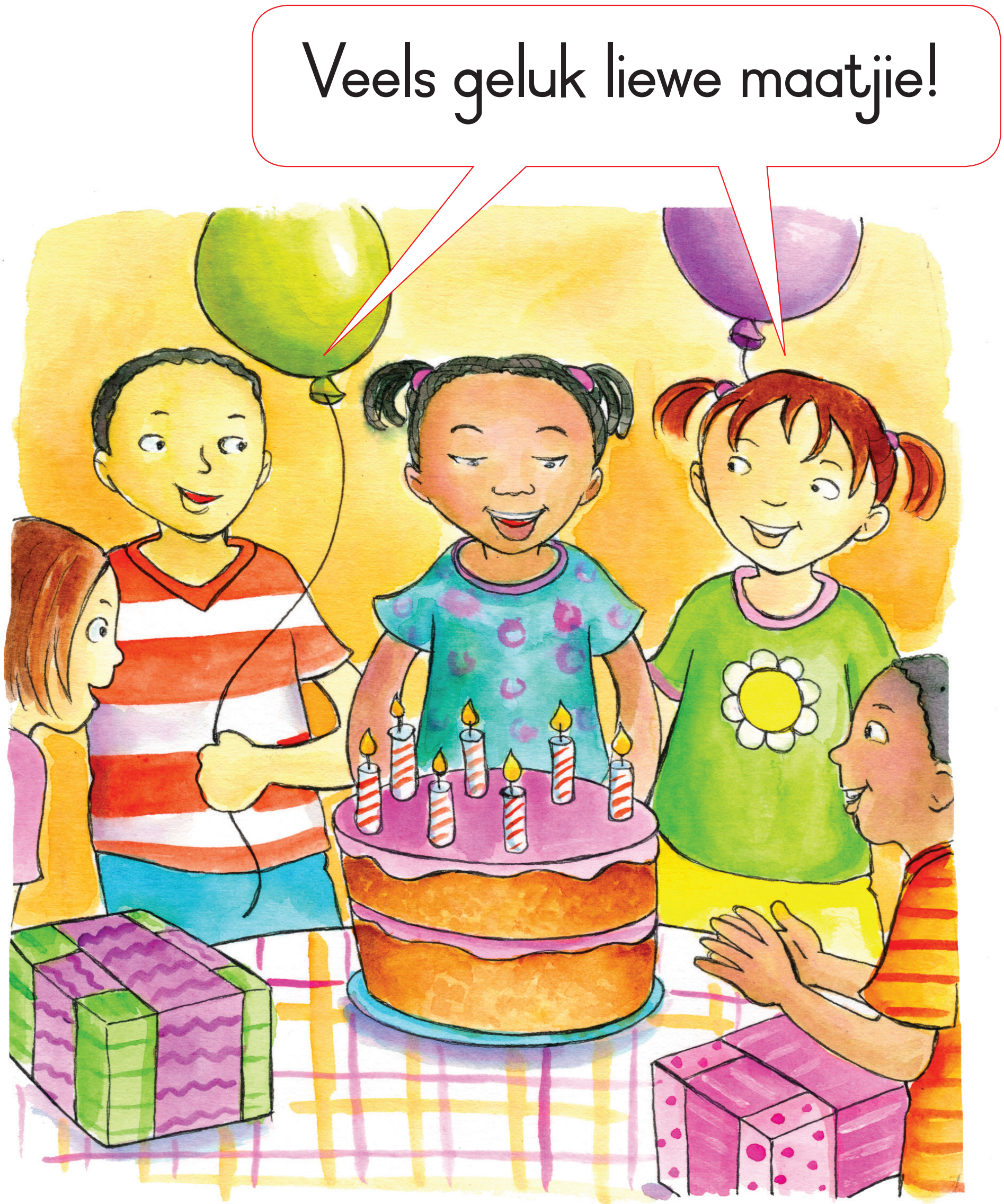

Lebo blaas die kersies dood.

Blaas, blaas, blaas!

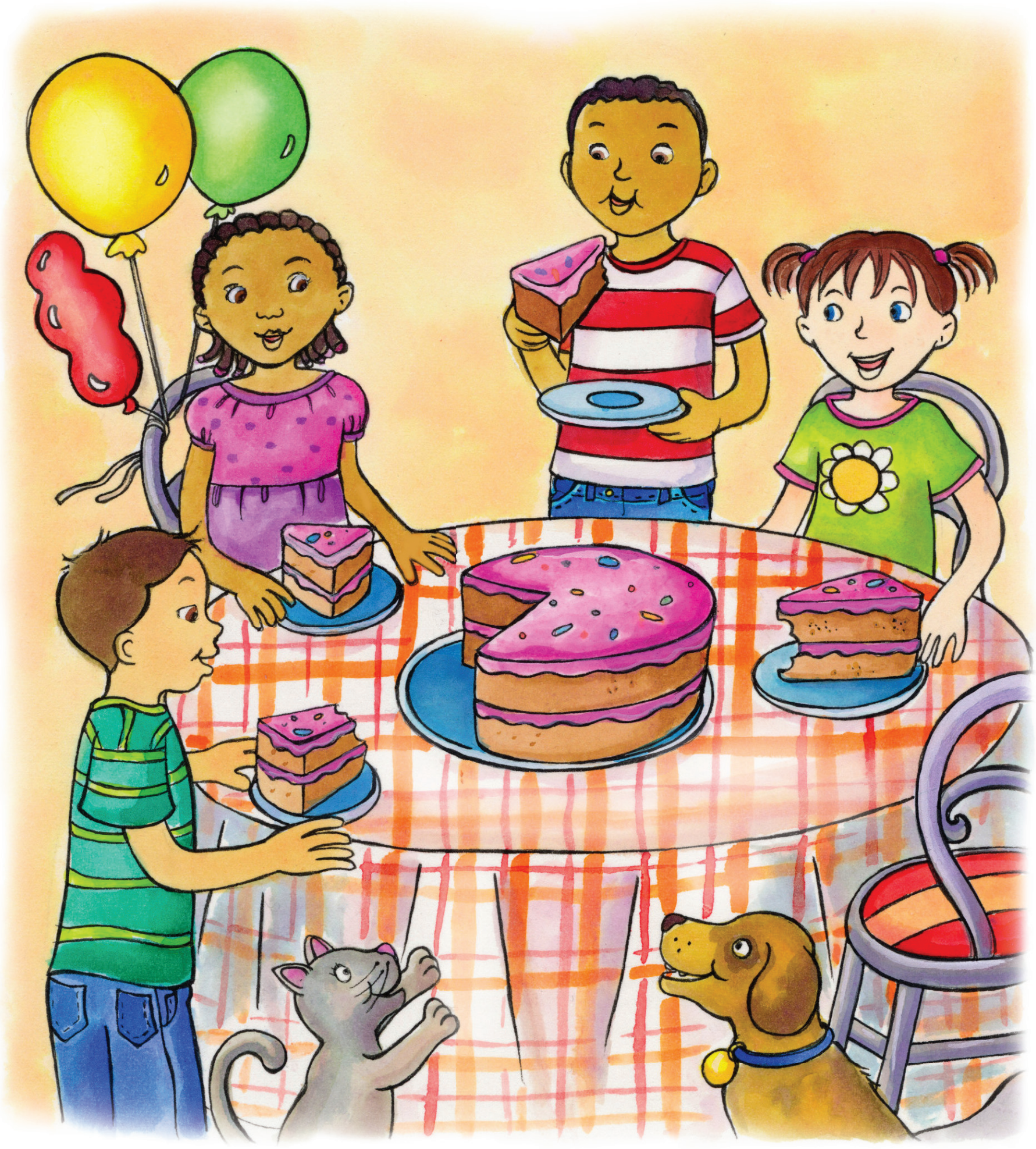

Ons smul heerlik aan die koek.

Eet, eet, eet!

Geluk met jou verjaarsdag, Lebo!

Dit is vir ons aangenaam om u aan die reeks Grootboeke bekend te stel. Hierdie Grootboek vorm deel van die groter Reënboogreeks, wat werkboeke, 'n bloemlesing, gegradeerde leesboeke en plakkate insluit. Ons hoop dat u die verskeidenheid stories wat by die agt Grootboeke vir hierdie graad ingesluit is, in u onderrig van waarde sal vind, en dat u leerders hulle gedeelde leeservaring sal geniet.

Die Kurrikulum- en Assesseringsbeleidsverklaring (KABV) vir die Grondslagfase lig gedeelde lees as een van die belangrike komponente van die leesstrategie uit. Gedeelde lees vind gewoonlik twee tot vier dae per week plaas, en al die leerders lees dieselfde teks. Die Grootboeke en die gegradeerde leesboeke is vir hierdie doel geskik.

Die gebruik van 'n Grootboek met groot druk is egter uitstekend vir die doel van gedeelde lees, omdat die leerders die woorde en prente kan sien en die storie kan volg terwyl u lees, soos by tradisionele storievertelling. Dit is belangrik dat die leerders om die Grootboek moet sit, sodat hulle dit almal kan sien en die teks kan lees. Die groot druk van die Grootboeke maak dit vir u moontlik om hardop vir 'n groepie leerders in 'n ontspanne, nie-bedreigende atmosfeer voor te lees.

Die Grootboeke in hierdie reeks sal u leerders aan 'n verskeidenheid stories, rympies/gedigte en toneelstukke bekendstel, asook aan inligtings- en grafiese tekste.

Dit is u taak as onderwyser om die stories vir die leerders te laat lééf en om die ervaring prettig en opwindend te maak. Die gebruik van die Grootboeke sal u in staat stel om die leeservaring te modelleer op 'n wyse wat sowel u as u leerders sal geniet. Ons hoop dat hierdie boek u sal help om juis dit te doen.

Maak u eie Grootboekstander

U benodig:

1. Karton van dieselfde breedte as 'n oop Grootboek (60 cm breed) en drie keer die lengte plus 10 cm vir 'n soom (136 cm)
2. Maskeerband
3. Twee knypers of pennetjies

- Vou 'n 10 cm-soom aan die bokant van die karton.
- Verdeel die lengte van die oorblywende karton in drie gelyke dele.
- Vou die karton in die vorm van 'n A-raam, sodat die soom met die ander punt van die karton oorvleuel.
- Plak die soom met maskeerband aan die ander punt van die karton vas soos in die illustrasie hieronder getoon.

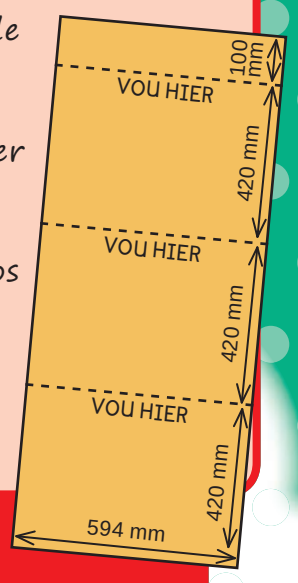

Ander idees vir die gebruik van 'n Grootboek

- Gebruik 'n vel deursigtige plastiek as oorlegsel vir u Grootboek, sodat u en die leerders daarop kan skryf.
- Klem die deursigtige oorlegsel met 'n knyper aan die Grootboek vas.
- Gebruik 'n watergebaseerde pen met wasbare ink om op die oorlegsel te skryf.

ISBN 978-1-4315-2771-7

9 781431 527717

Rainbow WORKBOOKS

ISBN 978-1-4315-2771-7

THIS BOOK MAY NOT BE SOLD.

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Published by the Department of Basic Education
222 Struben Street, Pretoria
South Africa

© Department of Basic Education
First edition 2016

The Department of Basic Education has made every effort to trace copyright holders but if any have been inadvertently overlooked, the Department will be pleased to make the necessary arrangements at the first opportunity.

The Big Books in this series are available in all languages. They were developed by a team of UNISA Language and Education experts as part of their Community Engagement contribution to South Africa's education sector.

Author: V McKay